Arta cuprinsă în orizontul pierdut al sinelui

On Mai 07, 2022

Omul care nu reușește să se facă înțeles și să-și transmită emoțiile mai departe, este omul care nu reușește să scoată la lumină "forma pe care materialul o ascunde".

Ieri după-amiază. În timp ce mă îndreptam spre casă, trecând întâmplător prin fața unei terase de pe strada Alexandru Lăpușneanu, privirea mi s-a oprit asupra unui individ straniu. Era imposibil să nu-l observi, ceva îmi dădea impresia că el vrea să fie observat, nu doar prin felul cum gesticula, ci prin faptul că, în același timp, adoptase cumva o atitudine dezaprobatoare față toți ceilalți oameni din jur. Ştiți voi, genul acela de om care vrea să atragă atenția tuturor, dar în același timp nu-i pasă ce crede lumea despre el? Ei bine, fix tiparul acesta de individ, calm și jovial, se găsea atunci la acea masă.

El era ca un obiect sensibil care își refuză satisfacerea unei nevoi de finisare. Un obiect în care își găsește alinarea tocmai satisfacerea simțământul egoist al altui om, egoist pentru că își caută în alt om propria sa esență.

Combinată cu un realism poetic tandru și profund, atitudinea celui luat în colimator putea fi măsurată și după felul cum ținea piciorul stâng pe scaunul alăturat, corelat cu acea maladie a ego-ului bolnav care face ca cel afectat de vreo tulburare emoțională să se posteze în centrul atenției. Părea genul de individ care a luat decizia conștientă de a se concentra pe obiectivul aflat de partea miraculoasă a durerii, un fel de evitare a imaginii de sine negative utilizată în scopul determinării unei eventuale reușite în viața socială, prin conștientizarea pericolului "înțepenirii" în rolul de victimă a vreunei discriminări sau privațiuni.

Leadership: Tinzi să faci în permanență distincția între "forma goală" și "conținutul real", fără să pierzi sprijinul ideii predominanței vieții?

Şi cum îți ținea el piciorul pe scaunul din stânga, fără să-i pese că altcineva se va așeza mai târziu pe acel scaun, fluturând o expresie de automulțumire supraevaluată înaintea interlocutorului, mi-am amintit de mine însumi cu mulți ani în urmă. Şi, deci, a fost ușor să-mi dau seama ce simte, ce crede, ce gândește, ce urmărește, ce-l inspiră, ce-i poate aduce viața.

De fapt atitudinea lui este ușor de identificat la un artist care poartă în el tot ceea ce reprezintă viața, dar care pune imagini neterminate peste tot în jurul lui. Un artist pătimaș, cu o traiectorie a vieții plină de capcane și rătăciri, în stare să combine într-un mod unic misterele iluzionismului cu falsa bună dispoziție.

Şi-l priveam pe omul acesta în treacăt, îl priveam tacit fără ca el să sesizeze privirea care îi măsoară sufletul. Discret, cu alura omului care emite judecați de valoare, integrat cu cine știe ce impulsuri venite din exterior, omul din prim planul vederii mele se manifesta la fel ca pictorul ce încarcă pensula cu prea multă vopsea pentru a evita un al doilea strat, și astfel vopseaua continua să se estompeze inegal pe suprafața pânzei, sau va lăsa mici picături peste tot. Felul său de a părea, felul cum gesticula, ținuta lui, toate trădau o profundă criză internă care postulează studiul raporturilor faptice ca domeniu exclusiv al unei baze de comparație între realitate și kitsch.

Leadership: Poți să schimbi modul de a fi al unui conținut experiențial greu de definit, plecând de la premiza că ceea ce vezi este relevant înainte de a alege să crezi?

Mai mult ca sigur, el nu este un om care a pierdut sprijinul ideii predominanței vieții: putința de a fi fericit cu ceea ce are deja. Ci, trezindu-se pe un orizont începețoșat al sinelui, părea că își compară criza lăuntrică cu sufletul unui artist (dominat de o mare voință de înnoire vizuală) care nu reușește să se facă înțeles și nu transmite emoția mai departe, care nu reușește să scoată la lumină forma pe care materialul o ascunde. Așa că, cu bună știință și ostentativ, el continuă să caute noi forme de a transmite mesaje non-verbale, mai mult corporale.

Sau, poate că avea ceva în comun cu artistul acela român, Ştefan Luchian care, confruntându-se cu experiențele de neuitat ale maturizării, cu povara durerii pe care a dus-o, cu lipsurile materiale, cu invidia răzbunătoare a colegilor de breaslă, a renunțat definitiv la artă și s-a apucat de "wildlife".

Leadership: Simțământul atotcuprinzător care îți dă puterea să te lași dus de valuri necesită adecvarea raportului dintre viziunea unei imaginii pictate cu o poveste neobișnuită și aparența unui obiect care își ajunge lui însuși?

Şi omul respectiv stătea la masă ca la el acasă. În niciun caz nu se putea dovedi un mesager de marcă al intelectualității, părea mai degrabă un fragment de pictură neterminată care fascinează prin aspectul discreționar, dar și prin pendularea dintre certitudine și incertitudine - sugerată de un dialog care nu părea să aducă la viață nicio emoție, dar facând lumină asupra a ceea ce înseamnă să trăiești cu depresia sau cu anxietatea. La un moment dat am simțit că își vorbea lui însuși cu acea latură a eroului tragic dintr-un roman scris de John Fowles:

"Obișnuiam să am un simțământ de culpabilitate pentru că am petrecut prea mult timp studiind trecutul. Mi-am văzut creațiile în chip de valuri ridicate, ca să nu văd ceea ce nu voiam să înțeleg. Acum văd că orice poate sluji drept val, dacă așa vrea cineva. Teama era fizică, materială, ca vreun hoț să nu se fi strecurat în gândurile mele și să mă atace în momentele de singurătate, deci în momentele de sinceritate profundă. Am mai avut această experiență, dar nu s-a mai repetat cu aceeași intensitate. Este foarte straniu, ca o întrerupere a timpului."

În acel scurt și trecător moment, singura mea provocare constase în a desluși sensurile unui destin artistic, în spatele pestrițului tablou ce-l oferă suma tuturor particularismelor speciale spre care tinde viața omului. Fiindcă însăși felul lui de-și etala personalitatea într-un mod ostentativ, dar oarecum delăsător, dovedea frământarea lăuntrică, pendularea între optimism și pesimism care nu putea decât să-l prejudicieze, cauzându-i dezechilibre și alienări, chiar patologii identitare. Iar dacă mi-aș exercita un pic mai mult puterea imaginației, punându-mi la încercare impresia sensibilă, aș vedea lupta obișnuită a unui om cu morile de vânt, care însă produce teama și deprimare.

Leadershipul este acel simțământ al răspunderii pe care îl dă confruntarea omului cu sine însuși, a unui om care nu s-a jucat cu viața, ci a impus vieții acceptarea propriilor limite.

Arta cuprinsă în orizontul pierdut al sinelui aduce în prim plan mijlocul de exprimare a unui ego rănit care caută validare socială, dar care refuză cu tot dinadinsul să controleze o realitate deformată.

Cred că avea dreptate scriitorul Liviu Rusu când spunea: *"Artistul se deosebește de omul de rând numai în ce privește intensitatea funcțiunilor sale psihice. Creația sa ar fi o descărcare a acestor funcțiuni. De fapt, arta începe cu analiza formelor simple de expresie gestuală, bazate exclusiv pe virtuțile limbajului coloristic, ținând seama de impulsurile primite de la viață."*

Source: https://neculaifantanaru.com/arta-cuprinsa-in-orizontul-pierdut-al-sinelui.html